

Interreg

Ελλάδα-Κύπρος

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

RE-CULT

Cyprus
University of
Technology

3.7.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

SCHOOL OF MANAGEMENT & ECONOMICS - CYPRUS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

ΕΝΑ
ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΟ
ΨΗΦΙΑΚΟ
ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ
ΠΑΡΕΛΘΟΝ
ΜΑΣ

3.7.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Περιεχόμενα

.....	1
Εισαγωγή.....	3
1. Θρησκευτικός Τουρισμός	4
3. Χαρτογράφηση πόρων θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς.....	7
3. Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του θρησκευτικού Τουρισμού στην Κύπρο.....	13
ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	15
ΑΝΑΛΥΣΗ PESTLE	19
ΑΝΑΛΥΣΗ 5 ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ PORTER.....	27
Έκθεση Αναφοράς: Αποτελέσματα διαβούλευσης	33
Συμπεράσματα – Γενικές Παρατηρήσεις.....	35

Εισαγωγή

Το έργο RE-CULT «Ανάδειξη και διάδοση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη και θεσμική ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος συνεργασίας INTERREG V-A Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020. Στη στόχευση του έργου, κεντρικό ρόλο θα διαδραματίσει η ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας ανάμεσα στην Ελλάδα και την Κύπρο στους τομείς των τεχνών και του πολιτισμού μέσα από τη χρήση της τεχνολογίας. Σχεδιάζονται κοινές δράσεις που προκύπτουν μέσα από έναν διαρκή και κατά το δυνατό ευρύτερο διάλογο για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας που αφορά σε θέματα διατήρησης και προβολής της θρησκευτικής, υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το έργο θα αποτελέσει μια κοινή και συντονισμένη προσπάθεια για τη μελέτη, την καταγραφή και την προώθηση της θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάδειξη του θρησκευτικού-προσκυνηματικού τουρισμού μέσα από τη διασυνοριακή συνεργασία Ελλάδας και Κύπρου. Για το σκοπό αυτό, το πρόγραμμα θα αξιοποιήσει τις πρόσφατες εξελίξεις στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών προκειμένου να δημιουργήσει καινοτόμα εργαλεία που διευκολύνουν την κατανόηση, μελέτη και προώθηση αυτής της κοινής κληρονομιάς και θα ενισχύσουν την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού μέσα και από την επέκταση της τουριστικής περιόδου για τη διασυνοριακή περιοχή.

Ο κύριος στόχος του έργου είναι η προώθηση, προβολή και από κοινού ανάδειξη της θρησκευτικής-πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη συντονισμένου και κοινού σχεδιασμού δράσεων και εφαρμογών προώθησης και ανάδειξης της θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη του Θρησκευτικού Τουρισμού στη διασυνοριακή περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου. Και οι δύο περιοχές είναι επίσης προικισμένες με ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο, και ως εκ τούτου ο συνδυασμός της φύσης με την υψηλή πολιτιστική και αρχιτεκτονική αξία των ναών και μοναστηριών, αλλά και την ιδιαιτερότητα των θρησκευτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, μπορούν να προσφέρουν τεράστιες δυνατότητες για την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.¹

Πιο συγκεκριμένα, στόχος του παρόντος παραδοτέου είναι να αναλυθεί ο στρατηγικός σχεδιασμός ανάπτυξης και ανάδειξης του διασυνοριακού κοινού τουριστικού προϊόντος, εξειδικεύοντας τον θρησκευτικό πολιτιστικό τουρισμό.

---

¹ <http://www.recult-greece-cyprus.eu/recult.aspx>

1. Θρησκευτικός Τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί ίσως τον πλέον αναπτυσσόμενο τομέα της τουριστικής-ταξιδιωτικής βιομηχανίας. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού² εκτιμά ότι 300εκ. τουρίστες επισκέπτονται μεγάλα θρησκευτικά μνημεία του κόσμου κάθε χρόνο (το ένα τέταρτο του συνόλου των διεθνών αφίξεων τουριστών) και ότι 600εκ. εθνικά και διεθνή ταξίδια θρησκευτικού τουρισμού πραγματοποιούνται κάθε χρόνο αλλά δυστυχώς δεν υπάρχουν αντίστοιχα στατιστικά στοιχεία για Ελλάδα και Κύπρο δεν. Αυτή η αύξηση παρέχει μια άνευ προηγουμένου δυνατότητα προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης της διασυνοριακής περιοχής επιτρέποντας επενδύσεις σε έργα και εφαρμογές προστασίας, αύξησης της φέρουσας ικανότητας, ανάδειξης και προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής παρέμβασης.

Στο πλαίσιο του παρόντος παραδοτέου θα αναφερθούμε στο θρησκευτικό τουρισμό ως μια μορφή τουρισμού, η οποία σχετίζεται με το θρησκευτικό συναίσθημα και την επιθυμία των ανθρώπων να επισκεφτούν θρησκευτικούς χώρους με στόχο είτε την επιτέλεση θρησκευτικών πρακτικών όπως πχ το προσκύνημα, η εκπλήρωση τάματος, η συμμετοχή σε θρησκευτικές τελετές κλπ. είτε την επίσκεψη σε θρησκευτικά μέρη ή αξιοθέατα που παρουσιάζουν ειδικό πολιτιστικό, θρησκευτικό και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον.

Στο σημείο αυτό ωστόσο αξίζει να αναφερθούμε στην ύπαρξη αναπόφευκτα ποικίλων εννοιολογήσεων του θρησκευτικού τουρισμού μιας και η θρησκεία αποτελεί βασικό πολιτιστικό στοιχείο κάθε τόπου. Η Μοίρα (2009)³ επισημαίνει ότι η θρησκεία ως πανανθρώπινο φαινόμενο, διαδραματίζει σημαντικότατο ρόλο στην πνευματική ζωή του ανθρώπου και επηρεάζει βαθύτατα τον ανθρώπινο πολιτισμό καθώς είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη παρουσία στη γη. Έτσι, για κάποιους ερευνητές ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί μια κατηγορία των εναλλακτικών μορφών τουρισμού⁴⁵⁶ για άλλους πάλι συνιστά υποκατηγορία του πολιτισμικού τουρισμού, ο οποίος ανήκει στις ειδικές μορφές τουρισμού⁷⁸.

Ανεξάρτητα, ωστόσο από το εκάστοτε εννοιολογικό πλαίσιο που θα υιοθετηθεί ο θρησκευτικός τουρισμός (είτε ως υποκατηγορία του πολιτισμικού τουρισμού είτε ως εναλλακτική μορφή τουρισμού), συνδέεται με την έμφαση που δίνεται στα κίνητρα που σχετίζονται με το περιβάλλον και την αυτονομία του ταξιδιού.⁹ Πιο αναλυτικά, οι ειδικές μορφές τουρισμού χαρακτηρίζονται από ένα ισχυρό κίνητρο στη ζήτηση και από την

² <https://www.frh-europe.org/unwto-tourism-can-protect-and-promote-religious-heritage/>

³ Μοίρα Π.,(2009) Θρησκευτικός Τουρισμός, Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα

⁴ Μπαξεβάνη, Ε (2016). Διερεύνηση των κινήτρων που ωθούν στη συμμετοχή των ατόμων σε δράσεις θρησκευτικού τουρισμού, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

⁵ Rinschede, G. (1992), "Forms of Religious Tourism", *Annals of Tourism Research*,19: 51-67.

⁶ Ηγουμενάκης, Ν. & Κραβαρίτης, Κ. (2004). Ο τουρισμός ως σύγχρονο οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο. Στο Ν. Ηγουμενάκη & Κ. Κραβαρίτη Τουρισμός – Βασικές Έννοιες. (σελ. 13-23) Αθήνα: Interbooks .

⁷ Βαγιόνης, Ν& Σκούλτος, Σ (2016). Ο πολιτιστικός και θρησκευτικός τουρισμός ως συνιστώσες του εθνικού τουριστικού προϊόντος. Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.

⁸ Κοκκώσης, Χ. & Τσάρτας, Π. (2005). Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον. Αθήνα: Κριτική.

⁹ Τσάρτας, Π. (1996). Τουρίστες, Ταξίδια, Τόποι: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στον Τουρισμό, Αθήνα: Εξάντας

ανάπτυξη μιας ειδικής τουριστικής υποδομής στις περιοχές αποσκοπώντας στην εξυπηρέτηση των τουριστών της εκάστοτε ειδικής μορφής.¹⁰ Με άλλα λόγια οι μορφές τουρισμού περιλαμβάνουν μετακινήσεις ανθρώπων ατομικά ή ομαδικά που στόχο έχουν να ασχοληθούν με τα ειδικά ενδιαφέροντά τους και να επισκεφθούν αξιοθέατα και μέρη που συνδέονται με ένα συγκεκριμένο θέμα.

Σύμφωνα με το Σφακιανάκη (2000) ο θρησκευτικός τουρισμός περιλαμβάνει σε αδρές γραμμές δυο βασικές κατηγορίες τουριστών. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι Προσκυνηματικοί τουρίστες, οι οποίοι ταξιδεύουν αμιγώς με θρησκευτικά κίνητρα και επισκέπτονται μια περιοχή για θρησκευτικούς αποκλειστικά λόγους. Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι ταξιδιώτες που συνδυάζουν το ενδιαφέρον για το θρησκευτικό τουρισμό με τη συμμετοχή και σε άλλες τουριστικές δραστηριότητες.¹¹

Επιπρόσθετα σε σχέση με τη διάρκεια της συγκεκριμένης μορφής τουρισμού και τα χαρακτηριστικά του τουρίστα που ενδιαφέρεται για το θρησκευτικό τουρισμό η Βασιλοπούλου (2016) επισημαίνει ότι αφενός πρόκειται για μια σύντομης διάρκειας τουριστική δραστηριότητα με άμεσα οικονομικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες μιας και τα συγκεκριμένα τουριστικά πακέτα είναι οικονομικότερα και η ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού δεν απαιτεί κάποια ειδική υποδομή. Αναφορικά με τους επισκέπτες επισημαίνεται ότι πρόκειται για τουρίστες με σεβασμό και ενδιαφέρον για την τοπική ιστορία και πολιτισμό.¹²

Τέλος, σε σχέση με τα αξιοθέατα του θρησκευτικού τουρισμού η Μοίρα και ο Πολύζος (όπως αναφέρεται από τους Βαγιόνη & Σκούλτσο, 2016) προτείνουν την ακόλουθη κατάταξη τους σε:

- Αξιοθέατα που διατηρούν τη θρησκευτική τους λειτουργία: Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν κυρίως εκκλησίες, οι οποίες παρ' όλο που λειτουργούν έχουν προσαρμόσει το πρόγραμμά τους ώστε να δέχονται επισκέψεις τουριστών (π.χ. Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς (UNESCO)).
- Αξιοθέατα που έχουν χάσει τη θρησκευτική τους λειτουργία: Σ' αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται μνημεία μεγάλης πολιτιστικής αλλά και θρησκευτικής αξίας, τα οποία όμως δεν λειτουργούν ως τέτοια και απλά δέχονται επισκέψεις από τουρίστες.
- Αξιοθέατα που πέραν της λειτουργίας τους παρουσιάζουν επιπρόσθετο ενδιαφέρον: Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν θρησκευτικά μνημεία που ταυτοχρόνως παρουσιάζουν ιδιαίτερη φυσική ομορφιά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Mont Saint Michel που αποτελεί και Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- Κτίρια που εκθέτουν θρησκευτικά αντικείμενα: Μουσεία που εκθέτουν μεγάλο αριθμό θρησκευτικών αντικειμένων, βιβλίων κ.ά.
- Εκθεσιακοί χώροι θρησκευτικών αντικειμένων: Σε πολλές περιπτώσεις επιλέγεται η έκθεση θρησκευτικών αντικειμένων σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους, διότι κρίνεται δύσκολη η προσπελασιμότητά τους στους χώρους που διατηρούνται μόνιμα.

¹⁰ Κοκκώσης, Χ. & Τσάρτας, Π. (2005). Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον. Αθήνα: Κριτική.

¹¹ Σφακιανάκης, Μ. (2000). Εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Αθήνα: Έλλην.

¹² Βασιλοπούλου, Ε (2016). City Branding: Η ανάδειξη της πόλης των Πατρών ως προορισμός θρησκευτικού τουρισμού. Πανεπιστήμιο Πατρών. Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

- Αξιοθέατα φυσικού περιβάλλοντος: Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας περίπτωσης αποτελεί ο ποταμός Γάγγης που θεωρείται ιερός ποταμός για τους Ινδούς.
- Αξιοθέατα με θρησκευτικό χαρακτήρα στα οποία πραγματοποιούνται πρόσθετες δραστηριότητες (π.χ. μοναστήρια, συνέδρια με θρησκευτικό ενδιαφέρον).
- Θρησκευτικές διαδρομές και περιοχές δράσης προσωπικοτήτων: Σε πολλές περιοχές υπάρχουν συγκεκριμένες διαδρομές που συνδέονται με τη ζωή και τη δράση ορισμένων μορφών από διάφορες θρησκείες.
- Θρησκευτικές εκδηλώσεις: Σε πολλές περιοχές παγκοσμίως διοργανώνονται εκδηλώσεις, φεστιβάλ και δραστηριότητες που ως βάση παρουσιάζουν κάποια θρησκευτική εορτή.

3. Χαρτογράφηση πόρων θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς

Στο πλαίσιο του παρόντος έργου η χαρτογράφηση των πόρων της θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κύπρο είναι ένα σημαντικό εγχείρημα για τη διατήρηση και προβολή της πλούσιας πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς του νησιού. Η Κύπρος έχει μια μακρά και ποικιλόμορφη ιστορία θρησκευτικών παραδόσεων, με επιρροές κυρίως από τον Χριστιανισμό, το Ισλάμ. Προκειμένου να εξυπηρετηθούν πληρέστερα οι σκοποί του παρόντος παραδοτέου που αφορά στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης έγινε μια απόπειρα χαρτογράφησης βασικών πόρων θρησκευτικής κληρονομιάς που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ως βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού στην Κύπρο.

Από την ανάλυση των στοιχείων της χαρτογράφησης προκύπτει ότι στην Κύπρο απαντάται αξιόλογος αριθμός θρησκευτικών πόρων. Οι πολυάριθμες εκκλησίες τα διάσπαρτα ξωκλήσια στην ύπαιθρο, τα μεσαιωνικά μοναστήρια αλλά και η ύπαρξη άλλων χώρων θρησκευτικού ενδιαφέροντος (πχ μουσεία) μαρτυρούν τη σημασία της θρησκείας στη ζωή των κατοίκων και κατ' επέκταση στην ανάπτυξη του πολιτισμού. Η χαρτογράφηση βασίστηκε σε έρευνα για τους θρησκευτικούς χώρους στο νησί και αποτυπώνεται στη συνέχεια.

Επαρχία Λεμεσού			
	Θρησκευτικοί Αρχαιολογικοί Χώροι & Ανασκαφές	Θρησκευτικά Μουσεία	Θρησκευτικοί Χώροι & Μνημεία UNESCO
Αγρίδια		Εκκλησιαστικό Μουσείο Προφήτη Ηλία	
Αμιάντος			Εκκλησία Αποστόλου Ανδρέα, Παρεκκλήσι Παναγίας Παρεκκλήσι Παρασκευής Αμιάντου, Αγίας
Ανώγυρα			Παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννη
Ασώματος			
Άγιος Δημήτριος			

Άγιος Ιωάννης			
Βάσα Κουλιανίου		Εκκλησιαστικό Μουσείο	
Πάνω Κυβίδες			
Κυπερούντα		Εκκλησιαστικό Μουσείο,	Παρεκκλήσι Τιμίου Σταυρού
Λουβαράς		Θρησκευτικό Μουσείο	Εκκλησία του Αγίου Μάμα
Όμοδος		Εκκλησιαστικό Μουσείο	
Πελένδρι			Ιερός Ναός Τιμίου Σταυρού
Πρόδρομος		Εκκλησιαστικό Μουσείο	

Επαρχία Λευκωσίας			
	Θρησκευτικοί Αρχαιολογικοί Χώροι & Ανασκαφές	Θρησκευτικά Μουσεία	Θρησκευτικοί Χώροι & Μνημεία UNESCO
Αρεδιού	Παλαιοχριστιανικ ό βαπτιστήριο		
Γαλατά			Ναός Παναγίας της Ποδίθου, Ναός Αγίου Σωζόμενου
Κακοπετριά			Ναός Αγίου Νικολάου της Στέγης
Καλοπαναγιώτη ς		Βυζαντινό Μουσείο	Μονή Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστή
Καμπιά Ορεινής			
Λαγουδέρα			Εκκλησία της Παναγίας του Άρακα

Μουτουλλάς			Εκκλησία της Παναγίας του Μουτουλλά
Νικητάρι			Ναός Παναγίας της Ασίνου
Παλαιχώρι		Μουσείο Βυζαντινής Κληρονομιάς	Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος
Πεδουλάς		Βυζαντινό Μουσείο	Εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ
Περιστερώνα			Ναός Αγίου Βαρνάβα & Ιλαρίωνα
Πλατανιστάσα			Εκκλησία του Σταυρού του Αγιασμάτων
Λευκωσία		Βυζαντινό Μουσείο	

Επαρχία Πάφου			
	Θρησκευτικοί Αρχαιολογικοί Χώροι & Ανασκαφές	Θρησκευτικά Μουσεία	Θρησκευτικοί Χώροι & Μνημεία UNESCO
Αχέλεια			Ερείπια Αγίας Μαύρης, Άγιος Λεόντιος, Εκκλησία Αγίου Θεοδοσίου

Αγία Βαρβάρα			Εκκλησία της Αγίας Βαρβάρας (παλιά εκκλησία)
Χλώρακα		Μουσείο Αγίου Γεωργίου	Εκκλησία Παναγίας Χρυσελεούσας, αγιογραφία της βάπτισης του Χριστού)
Γιαλιά	Ανασκαφή της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου στη θέση της Γεωργιανής Μονής του 10ου αιώνα		
Παναγιά		Οικία Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ, Μουσείο Πολιτιστικού Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ, Εκκλησιαστικό Θησαυροφυλάκι ο Μονή Χρυσορρογιάτισσας, Βιβλιοθήκη Χρυσορρογιάτισσας	Μονή Χρυσορρογιάτισσας.

Περιστερώνα		Βυζαντινό Μουσείο Αρσινόης	
Τάλα		Βυζαντινό Μουσείο	Η Εγκλείστρα (Τόπος Απομόνωσης) και η Μονή του Αγίου Νεοφύτου
Πάφος	Βασιλική της Χρυσοπολίτισσας (Κάτω Πάφος), Κατακόμβη Αγίας Σολομωνής		
Πέγεια			Άγιος Γεώργιος Πέγειας
Γεροσκήπου			Εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, Βασιλική των Αγίων Πέντε
Πόλις			Ναός Αγίου Ανδρόνικου

Επαρχία Λάρνακας

	Θρησκευτικοί Αρχαιολογικοί Χώροι & Ανασκαφές	Θρησκευτικά Μουσεία	Θρησκευτικοί Χώροι & Μνημεία UNESCO
--	--	---------------------	-------------------------------------

Κίτι			Ναός Παναγίας της Αγγελόκτιστης
Πυργά			«Βασιλικό Παρεκκλήσι» της Αγίας Αικατερίνης
Τόχνη		Βυζαντινό Μουσείο	
Λάρνακ α		Βυζαντινό Μουσείο Αγίου Λαζάρου	Εκκλησία Αγίου Λαζάρου, Εκκλησία Παναγίας Χρυσοπολίτισσας, Παρεκκλήσι Αγίου Γεωργίου Μάκρης, Άγιος Γεώργιος Άρπερας, Τζαμί Kebir Buyuk, Hala Sultan Tekke, Τζαμί Tuzla, Τζαμί Zuhuri

3. Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του θρησκευτικού Τουρισμού στην Κύπρο

Από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι οι έρευνες που είναι επικεντρωμένες στο θρησκευτικό-προσκυνηματικό τουρισμό στο κυπριακό πλαίσιο είναι πολύ περιορισμένες παρόλο που η Κύπρος διαθέτει αξιόλογους θρησκευτικούς πόρους και σημαντικό πολιτιστικό κεφάλαιο. Έχει πλούσια θρησκευτική ιστορία και παραδόσεις. Στο νησί έζησαν και ζουν διάφορες θρησκευτικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων Ελλήνων Ορθοδόξων Χριστιανών, Μουσουλμάνων και Μαρωνιτών Χριστιανών. Αυτοί οι ιστορικοί και πολιτιστικοί παράγοντες μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού.

Παγκόσμια πολιτιστική Κληρονομιά: Πολλοί από τους θρησκευτικούς χώρους της Κύπρου είναι σημαντικά πολιτιστικά και ιστορικά ορόσημα. Παρουσιάζουν ένα μείγμα αρχιτεκτονικών στυλ, συμπεριλαμβανομένων των βυζαντινών, γοθικών και οθωμανικών επιρροών. Οι εκκλησίες στην περιοχή του Τροόδους που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο των μνημείων που προστατεύονται από την UNESCO αποτελούν παράδειγμα αυτής της κληρονομιάς.

Εικονογραφία και Τέχνη: Η Κύπρος είναι γνωστή για την πλούσια παράδοση της θρησκευτικής αιογραφίας και τέχνης. Οι επισκέπτες μπορούν να εξερευνήσουν μουσεία και εργαστήρια αφιερωμένα στη τέχνη, αποκτώντας πληροφορίες για την καλλιτεχνική κληρονομιά του νησιού.

Ορθόδοξος Χριστιανισμός και Θρησκευτικές Γιορτές: Η μεγάλη πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί και η Κύπρος είναι γνωστή για τα πολλά ιστορικά μοναστήρια, τις εκκλησίες και τις εικόνες της. Προσκυνητές και τουρίστες επισκέπτονται συχνά αυτούς τους θρησκευτικούς χώρους, όπως η Μονή Κύκκου και η εκκλησία του Αγίου Λαζάρου στη Λάρνακα. Επίσης, η Κύπρος φιλοξενεί διάφορες θρησκευτικές γιορτές και εκδηλώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Για παράδειγμα το Πάσχα πολλοί τουρίστες επισκέπτονται την Κύπρο για να παρακολουθήσουν και να συμμετάσχουν σε αυτές τις γιορτές.

Διαθρησκειακές σχέσεις και αρμονία: Η Κύπρος έχει ιστορία διαθρησκειακών σχέσεων και κοινή θρησκευτική κληρονομιά. Για παράδειγμα, το τζαμί Hala Sultan Tekke στη Λάρνακα είναι ένας σημαντικός ισλαμικός χώρος, που προσελκύει τόσο μουσουλμάνους προσκυνητές όσο και τουρίστες που ενδιαφέρονται για την ιστορία και την αρχιτεκτονική του. Αυτή η ποικιλομορφία, αν αξιοποιηθεί μπορεί να συμβάλει περαιτέρω στην ελκυστικότητα του θρησκευτικού τουρισμού του νησιού στη βάση του διαθρησκειακού διαλόγου και της κατανόησης.

Τόποι προσκυνήματος: Η Κύπρος θεωρείται προορισμός προσκυνήματος για τους Ορθόδοξους Χριστιανούς. Οι προσκυνητές επισκέπτονται τοποθεσίες όπως ο τάφος του Αγίου Βαρνάβα στη Σαλαμίνα. και το τζαμί Hala Sultan Tekke, το οποίο είναι ένα σεβαστό ισλαμικό ιερό.

Πνευματικά καταφύγια: Τα μοναστήρια στην Κύπρο μπορούν να αποτελέσουν πνευματικά καταφύγια για τους πιστούς. Τα μοναστήρια, όπως η Μονή Κύκκου, προσφέρουν γαλήνια περιβάλλοντα για προβληματισμό και προσευχή.

Τουριστική Υποδομή: Η Κύπρος έχει αναπτύξει την τουριστική της υποδομή για να εξυπηρετεί και θρησκευτικούς τουρίστες. Αυτό το δίκτυο υποδομών περιλαμβάνει ξεναγήσεις, κέντρα πληροφοριών και καταλύματα κοντά σε θρησκευτικούς χώρους για την κάλυψη των αναγκών των τουριστών. Επίσης οι τοπικές κοινότητες είναι φιλόξενες για τους τουρίστες που ενδιαφέρονται να εξερευνήσουν τη θρησκευτική τους κληρονομιά.

Μελλοντικές προοπτικές: Η Κύπρος μπορεί να συνεχίζει να προωθεί τη θρησκευτική της κληρονομιά ως τουριστικό αγαθό στη βάση της συνεργασίας κυβέρνησης και τοπικών αρχών για τη διατήρηση και την προώθηση αυτών των τοποθεσιών ώστε να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες. Η βιωσιμότητα του θρησκευτικού τουρισμού στην Κύπρο βέβαια να εξαρτάται και από παράγοντες όπως η πολιτική σταθερότητα και οι διεθνείς συνθήκες ταξιδιού.

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Η Κύπρος, λόγω της πλούσιας ιστορίας και κληρονομιάς της, παρέχει πολλές ευκαιρίες για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού. Παρακάτω παρουσιάζεται μια ανάλυση SWOT για την Κύπρο ως προορισμό για θρησκευτικό τουρισμό:

Δυνατά Σημεία (Strengths)

- **Ιστορικό Πλούτο:** Η Κύπρος έχει μακρά ιστορία που περιλαμβάνει πολιτισμικές επιδράσεις από Ελληνισμό, Ρωμαϊκό, Βυζαντινό, Φραγκικό, Οθωμανικό και Βρετανικό πολιτισμό.
- **Θρησκευτικοί Χώροι:** Πολλές βυζαντινές εκκλησίες, μοναστήρια και άλλοι θρησκευτικοί χώροι.
- **Πολιτισμική Κληρονομιά:** Ορισμένοι θρησκευτικοί χώροι είναι παγκόσμια κληρονομιά της UNESCO.

Αδύνατα Σημεία (Weaknesses)

- **Περιορισμένη Διαφήμιση:** Ίσως να μην έχει γίνει επαρκής προβολή των θρησκευτικών αξιοθέατων σε διεθνές επίπεδο.
- **Υποδομές:** Ορισμένοι χώροι μπορεί να μην έχουν τις απαραίτητες υποδομές για μεγάλο αριθμό τουριστών.

Ευκαιρίες (Opportunities)

- **Διεθνής Συνεργασία:** Συνεργασία με άλλες χώρες για την προβολή του θρησκευτικού τουρισμού.
- **Επενδύσεις:** Επενδύσεις σε υποδομές και προσβασιμότητα στους θρησκευτικούς χώρους.
- **Πολιτιστικά Φεστιβάλ:** Δημιουργία φεστιβάλ και εκδηλώσεων που σχετίζονται με τη θρησκευτική κληρονομιά.
- **Διαδικτυακή προβολή:** Ανάπτυξη υποδομών διάχυσης της υλικής και αύλης πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μέσα από διαδικτυακές εφαρμογές και εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

Απειλές (Threats)

- Πολιτική Κατάσταση: Η πολιτική αστάθεια στην περιοχή μπορεί να επηρεάσει την προβολή της Κύπρου ως θρησκευτικό προορισμό.
- Ανταγωνισμός: Άλλες χώρες με παρόμοιο πολιτιστικό και θρησκευτικό πλούτο επιδιώκουν επίσης τον θρησκευτικό τουρισμό.

 Δυνάμεις	 Αδυναμίες	 Ευκαιρίες	 Απειλές
<p>Ιστορικό Πλούτο: Η Κύπρος έχει μακρά ιστορία που περιλαμβάνει πολιτισμικές επιδράσεις από Ελληνισμό, Ρωμαϊκό, Βυζαντινό, Φραγκικό, Οθωμανικό και Βρετανικό πολιτισμό.</p> <p>Θρησκευτικοί Χώροι: Πολλές βυζαντινές εκκλησίες, μοναστήρια και άλλοι θρησκευτικοί χώροι.</p> <p>Πολιτισμική Κληρονομιά: Ορισμένοι θρησκευτικοί χώροι είναι παγκόσμια κληρονομιά της UNESCO.</p>	<p>Περιορισμένη Διαφήμιση / Προβολή: Δεν έχει γίνει επαρκής προβολή των θρησκευτικών αξιοθέατων σε διεθνές επίπεδο.</p> <p>Υποδομές: Ορισμένοι χώροι μπορεί να μην έχουν τις απαραίτητες υποδομές για μεγάλο αριθμό τουριστών.</p>	<p>Διεθνής Συνεργασία: Συνεργασία με άλλες χώρες για την προβολή του θρησκευτικού τουρισμού (Κυρίως Ελλάδα).</p> <p>Επενδύσεις: Επενδύσεις σε υποδομές και προσβασιμότητα στους θρησκευτικούς χώρους.</p> <p>Πολιτιστικά Φεστιβάλ: Δημιουργία φεστιβάλ και εκδηλώσεων που σχετίζονται με τη θρησκευτική κληρονομιά.</p> <p>Διαδικτυακή προβολή: Ανάπτυξη υποδομών διάχυσης της υλικής και αύλης πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μέσα από διαδικτυακές εφαρμογές και εφαρμογές κινητών τηλεφώνων</p>	<p>Πολιτική Κατάσταση: Η πολιτική αστάθεια στην περιοχή μπορεί να επηρεάσει την προβολή της Κύπρου ως θρησκευτικό προορισμό.</p> <p>Ανταγωνισμός: Άλλες χώρες με παρόμοιο πολιτιστικό και θρησκευτικό πλούτο επιδιώκουν επίσης τον θρησκευτικό τουρισμό και υπάρχει έντονος ανταγωνισμός.</p>

Δυνάμεις:

1. Ιστορικό Πλούτο

Ελληνισμός: Η Κύπρος έχει αρχαίους ελληνικούς ναούς και αρχαιολογικούς χώρους που δείχνουν τη στενή σύνδεση της με την αρχαία Ελλάδα. Επίσης, οι μύθοι, όπως η γέννηση της Αφροδίτης, είναι βαθιά ριζωμένοι στην κυπριακή γη.

Ρωμαϊκό: Ρωμαϊκά αμφιθέατρα, βίλλες και άλλα κτίρια υπενθυμίζουν τη ρωμαϊκή κυριαρχία.

Βυζαντινό: Η Κύπρος, ως μέρος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, διαθέτει μια πληθώρα βυζαντινών βασιλικών, εκκλησιών, τοιχογραφιών και άλλων καλλιτεχνικών έργων.

Φραγκικό/Οθωμανικό/Βρετανικό: Οι διάφορες περίοδοι κατοχής άφησαν τα στοιχεία τους, είτε στην αρχιτεκτονική, είτε στους πολιτιστικούς προσανατολισμούς του νησιού.

2. Θρησκευτικοί Χώροι

Βυζαντινές Εκκλησίες: Η Κύπρος είναι γνωστή για τις βυζαντινές της εκκλησίες, με πανέμορφες τοιχογραφίες και αρχιτεκτονική που παραπέμπει σε παλαιότερες εποχές.

Μοναστήρια: Πρόκειται για σημαντικούς θρησκευτικούς χώρους που συχνά βρίσκονται σε πανέμορφα φυσικά περιβάλλοντα.

Ιερά: Υπάρχουν πολλά ιερά και λατρευτικοί χώροι που σχετίζονται με θρησκευτικές παραδόσεις και λατρείες.

3. Πολιτισμική Κληρονομιά

UNESCO: Ορισμένοι από τους θρησκευτικούς χώρους της Κύπρου έχουν αναγνωρισθεί ως παγκόσμια κληρονομιά από την UNESCO, πράγμα που τους προσδίδει ιδιαίτερη σημασία και αξία.

Προστασία και Συντήρηση: Η αναγνώριση από την UNESCO συχνά συνοδεύεται από προγράμματα συντήρησης και προστασίας, εξασφαλίζοντας τη διατήρηση των χώρων για τις επόμενες γενιές.

Συνολικά, η Κύπρος διαθέτει έναν πλούτο σε ιστορικούς και θρησκευτικούς χώρους που μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό μαγνήτη για τους επισκέπτες και τους λάτρεις της ιστορίας και της θρησκείας.

Αδυναμίες:

1. Περιορισμένη Διαφήμιση / Προβολή

Διεθνές Προφίλ: Παρότι η Κύπρος διαθέτει μεγάλο ιστορικό και θρησκευτικό πλούτο, η διεθνής προβολή αυτών των αξιοθέατων μπορεί να μην είναι τόσο έντονη όσο θα έπρεπε.

Στρατηγική Μάρκετινγκ: Η απουσία μιας στοχευμένης και ενημερωμένης στρατηγικής μάρκετινγκ για τον θρησκευτικό τουρισμό μπορεί να μειώνει τον αριθμό των επισκεπτών που ενδιαφέρονται γι' αυτόν τον τομέα.

2. Υποδομές

Πρόσβαση: Ορισμένοι θρησκευτικοί χώροι μπορεί να βρίσκονται σε απομακρυσμένες ή δυσπρόσιτες περιοχές, κάτι που δυσκολεύει την πρόσβαση των τουριστών.

Εγκαταστάσεις: Αν και ορισμένοι χώροι ίσως να είναι εντυπωσιακοί, μπορεί να λείπουν βασικές εγκαταστάσεις, όπως τουαλέτες, χώροι ανάπαυσης ή πληροφόρησης για τους επισκέπτες.

Σήμανση και Πληροφόρηση: Η έλλειψη κατάλληλης σήμανσης ή πληροφοριακών πινακίδων μπορεί να κάνει δύσκολη την πλοήγηση και την κατανόηση της σημασίας των αξιοθέατων.

Για να εκμεταλλευτεί πλήρως η Κύπρος τον θρησκευτικό τουρισμό, θα πρέπει να λάβει υπόψη τις παραπάνω αδυναμίες και να αναπτύξει στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους.

Ευκαιρίες:

1. Διεθνής Συνεργασία

Κοινές Πρωτοβουλίες: Η Κύπρος μπορεί να αναπτύξει συνεργασίες με χώρες όπως η Ελλάδα για κοινές πρωτοβουλίες προώθησης του θρησκευτικού τουρισμού, όπως θεματικά πακέτα ταξιδιών ή κοινές εκδηλώσεις.

Διεθνείς Συμφωνίες: Προώθηση διεθνών συμφωνιών με άλλες χώρες για την ευκολότερη μετακίνηση των τουριστών και την ανταλλαγή πολιτιστικών εμπειριών.

2. Επενδύσεις

Σύγχρονες Υποδομές: Ανάπτυξη και αναβάθμιση των υποδομών περιλαμβανομένων των μεταφορικών δικτύων, σημάτων και πληροφόρησης.

Εκπαίδευση: Προσφορά προγραμμάτων κατάρτισης για τοπικούς οδηγούς και εργαζόμενους, για να αυξηθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών στους τουρίστες.

3. Πολιτιστικά Φεστιβάλ

Διαφοροποίηση του Προσφερόμενου: Δημιουργία φεστιβάλ που θα προβάλλουν την πλούσια πολιτιστική και θρησκευτική κληρονομιά της χώρας, προσελκύοντας διαφορετικά κοινά.

4. Διαδικτυακή Προβολή

Εικονικές Περιηγήσεις: Δημιουργία εικονικών περιηγήσεων και διαδραστικών χαρτών που θα επιτρέπουν στους τουρίστες να "επισκεφτούν" τους χώρους πριν καν βρεθούν εκεί.

Εφαρμογές: Δημιουργία εφαρμογών για κινητά τηλέφωνα που θα παρέχουν πληροφορίες, ιστορικά στοιχεία, οδηγούς και δυνατότητες κρατήσεων.

Εκμεταλλεζόμενη αυτές τις ευκαιρίες, η Κύπρος μπορεί να καθιερωθεί ως ένας προορισμός που συνδυάζει ιστορική και θρησκευτική κληρονομιά με σύγχρονες τουριστικές εμπειρίες.

Απειλές:

1. Πολιτική Κατάσταση

Διχασμένο Νησί: Ο διαχωρισμός της Κύπρου σε Βόρεια και Νότια μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση ή ενδοιασμούς στους τουρίστες σχετικά με την πρόσβαση σε θρησκευτικούς χώρους ή την ασφάλειά τους.

Πολιτική Αστάθεια: Πιθανές πολιτικές εντάσεις στην περιοχή μπορούν να δημιουργήσουν ανησυχίες για τους τουρίστες και να μειώσουν τον αριθμό των επισκεπτών.

2. Ανταγωνισμός

Προσφερόμενοι Προορισμοί: Χώρες όπως η Ελλάδα, η Ιταλία, η Τουρκία και άλλες προσφέρουν παρόμοιες θρησκευτικές και πολιτιστικές εμπειρίες, καθιστώντας τον ανταγωνισμό έντονο.

Μάρκετινγκ και Προβολή: Ορισμένες από αυτές τις χώρες έχουν περισσότερους πόρους για την προβολή τους, καθιστώντας το marketing και την προβολή ακόμα πιο ανταγωνιστικά.

Για να αντιμετωπίσει αυτές τις απειλές, είναι σημαντικό για την Κύπρο να διαπραγματευτεί τις πολιτικές διαφωνίες με διπλωματικό τρόπο, να αναπτύξει μια στρατηγική για την ξεχωριστή της προσφορά στον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού και να επενδύσει στην προβολή και το marketing των θρησκευτικών της αξιοθέατων.

ΑΝΑΛΥΣΗ PESTLE

1. Political (Πολιτικά)

Διχασμένο Νησί: Το θέμα της διαίρεσης της Κύπρου επηρεάζει την πρόσβαση σε ορισμένες περιοχές και θρησκευτικούς χώρους.

Διπλωματικές Σχέσεις: Οι σχέσεις με γειτονικές χώρες όπως η Τουρκία επηρεάζουν τον τουρισμό.

2. Economic (Οικονομικά)

Επενδύσεις σε Υποδομές: Η οικονομική ικανότητα της χώρας να επενδύσει σε υποδομές που υποστηρίζουν τον θρησκευτικό τουρισμό.

Ανταγωνισμός: Ο ανταγωνισμός με άλλες χώρες για τον θρησκευτικό τουρισμό.

3. Socio-cultural (Κοινωνιο-πολιτιστικό)

Θρησκευτική Κληρονομιά: Ο πλούτος της χώρας σε θρησκευτικούς χώρους και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Πολιτισμική Προσέγγιση: Η αντίληψη των τοπικών κατοίκων για τον τουρισμό και η αλληλεπίδραση με τους επισκέπτες.

4. Technological (Τεχνολογικά)

Διαδικτυακή Προβολή: Η χρήση τεχνολογίας για την προβολή των θρησκευτικών αξιοθέατων.

Ψηφιακές Εφαρμογές: Δυνατότητα ανάπτυξης εφαρμογών για κινητά ή άλλες ψηφιακές υπηρεσίες σχετικά με τον θρησκευτικό τουρισμό.

5. Legal (Νομικά)

Διατάξεις για Τουριστές: Οι νόμοι και οι κανονισμοί που σχετίζονται με τους επισκέπτες και τα ξενοδοχεία.

Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Νομοθεσία που προστατεύει τους θρησκευτικούς χώρους από φθορά ή μη επιθυμητές επεμβάσεις.

6. Environmental (Περιβαλλοντικά)

Βιώσιμος Τουρισμός: Προσπάθειες για μια οικολογικά βιώσιμη προσέγγιση του θρησκευτικού τουρισμού.

Φυσικό Περιβάλλον: Η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος γύρω από θρησκευτικούς χώρους και την αξιοποίηση αυτού για την προσέλκυση τουριστών.

 Πολιτικό	 Οικονομικό	 Κοινωνικό	 Τεχνολογικό	 Νομικό	 Περιβαλλοντικό
Διχασμένο Νησί: Το θέμα της διαίρεσης της Κύπρου επηρεάζει την πρόσβαση σε ορισμένες περιοχές και θρησκευτικούς χώρους. Διπλωματικές Σχέσεις: Οι σχέσεις με γειτονικές χώρες όπως η Τουρκία επηρεάζουν τον τουρισμό.	Επενδύσεις σε Υποδομές: Η οικονομική ικανότητα της χώρας να επενδύσει σε υποδομές που υποστηρίζουν τον θρησκευτικό τουρισμό. Ανταγωνισμός: Ο ανταγωνισμός με άλλες χώρες για τον θρησκευτικό τουρισμό.	Θρησκευτική Κληρονομιά: Ο πλούτος της χώρας σε θρησκευτικούς χώρους και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Πολιτισμική Προσέγγιση: Η αντίληψη των τοπικών κατοίκων για τον τουρισμό και η αλληλεπίδραση με τους επισκέπτες.	Διαδικτυακή Προβολή: Η χρήση τεχνολογίας για την προβολή των θρησκευτικών αξιοθέατων. Ψηφιακές Εφαρμογές: Δυνατότητα ανάπτυξης εφαρμογών για κινητά ή άλλες ψηφιακές υπηρεσίες σχετικά με τον θρησκευτικό τουρισμό.	Διατάξεις για Τουριστές: Οι νόμοι και οι κανονισμοί που σχετίζονται με τους επισκέπτες και τα ξενοδοχεία. Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Νομοθεσία που προστατεύει τους θρησκευτικούς χώρους από φθορά ή μη επιθυμητές επεμβάσεις.	Βιώσιμος Τουρισμός: Προσπάθειες για μια οικολογικά βιώσιμη προσέγγιση του θρησκευτικού τουρισμού. Φυσικό Περιβάλλον: Η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος γύρω από θρησκευτικούς χώρους και την αξιοποίηση αυτού για την προσέλκυση τουριστών.

1. Political (Πολιτικά)

Διχοτόμηση

Η Κύπρος, μετά από σειρά γεγονότων στη δεκαετία του '70, βρίσκεται διχασμένη σε δύο μέρη: το νότιο μέρος, που ελέγχεται από την Κυπριακή Δημοκρατία, και το βόρειο μέρος, που το ελέγχει η Τουρκία και έχει ανακηρυχθεί ως "Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου", αναγνωριζόμενη μόνο από την Τουρκία.

Πρόσβαση: Κάποιοι θρησκευτικοί χώροι στο βόρειο τμήμα της Κύπρου είναι δύσκολο να επισκεφθούν από τουρίστες που βρίσκονται στο νότιο μέρος. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει προκλήσεις στην προβολή του νησιού ως ενιαίου προορισμού.

Αντίληψη του Τουρίστα: Η πολιτική κατάσταση μπορεί να αποτελέσει ανησυχία για πολλούς τουρίστες που επιθυμούν να επισκεφτούν το νησί, ενώ ορισμένοι μπορεί να επιλέξουν να αποφύγουν τον προορισμό για πολιτικούς λόγους.

Διπλωματικές Σχέσεις

Η σχέση της Κύπρου με τις γειτονικές της χώρες, ειδικότερα με την Τουρκία, έχει σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό.

Τουριστικές Ροές: Η τάση των τουριστικών ροών μπορεί να επηρεαστεί από τις διπλωματικές σχέσεις. Για παράδειγμα, η σχέση με την Τουρκία μπορεί να επηρεάσει τον αριθμό των τουρκικών τουριστών που επισκέπτονται τη Κύπρο.

Ασφάλεια: Οι ταξιδιωτικές συμβουλές που δίνονται από διάφορες χώρες για τους πολίτες τους μπορεί να επηρεαστούν από τις διπλωματικές σχέσεις, με αποτέλεσμα τον περιορισμό των τουριστικών ροών προς την Κύπρο.

Η Κύπρος έχει να αντιμετωπίσει πολλές προκλήσεις λόγω των πολιτικών παραγόντων, αλλά αυτοί οι παράγοντες πρέπει να εξεταστούν σε συνδυασμό με τις ευκαιρίες για να διαμορφωθεί μια συνολική και αποτελεσματική στρατηγική για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού.

2. Economic (Οικονομικά)

Επενδύσεις σε Υποδομές

Η ικανότητα μιας χώρας να επενδύσει στις απαραίτητες υποδομές που θα υποστηρίξουν τον τουρισμό είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη του τομέα.

Προσβασιμότητα: Οι επενδύσεις σε οδικές συνδέσεις, σιδηροδρομικές γραμμές ή αεροπορικές υπηρεσίες μπορούν να διευκολύνουν την πρόσβαση στους θρησκευτικούς χώρους και τις περιοχές που προωθούνται ως τουριστικοί προορισμοί.

Διαμονή και Υπηρεσίες: Η κατασκευή ξενοδοχείων, εστιατορίων και άλλων υπηρεσιών που εξυπηρετούν τους τουρίστες είναι ζωτική για να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες.

Ανταγωνισμός

Ο ανταγωνισμός στον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού είναι έντονος, καθώς πολλές χώρες έχουν σημαντική θρησκευτική κληρονομιά.

Τιμές και Προσφορές: Η Κύπρος πρέπει να διασφαλίσει ότι οι τιμές των τουριστικών της πακέτων είναι ανταγωνιστικές σε σχέση με άλλες χώρες που προσφέρουν παρόμοιες εμπειρίες.

Προώθηση: Η αποτελεσματική προώθηση και μάρκετινγκ είναι ζωτικής σημασίας. Η Κύπρος πρέπει να χρησιμοποιήσει καινοτόμες στρατηγικές για να προβάλλει τα θρησκευτικά της αξιοθέατα και να ξεχωρίσει από τους ανταγωνιστές της.

Σε γενικές γραμμές, η οικονομική κατάσταση της Κύπρου, οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται στον τομέα του τουρισμού, καθώς και οι στρατηγικές που ακολουθούνται για να αντιμετωπιστεί ο ανταγωνισμός, θα καθορίσουν τον βαθμό επιτυχίας της χώρας στον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού.

3. Socio-cultural (Κοινωνιο-πολιτιστικό)

Θρησκευτική Κληρονομιά

Η Κύπρος διαθέτει μια πλούσια θρησκευτική κληρονομιά που αποτελεί μαγνήτη για πολλούς επισκέπτες.

Ιστορικοί Χώροι: Η Κύπρος έχει πολλές ιστορικές εκκλησίες, μοναστήρια και άλλους θρησκευτικούς χώρους που αντικατοπτρίζουν την πολιτιστική και θρησκευτική ιστορία της χώρας.

Εκδηλώσεις και Εορτές: Οι θρησκευτικές εκδηλώσεις, οι εορτές και οι παραδόσεις προσφέρουν στους επισκέπτες μια μοναδική εμπειρία, προσφέροντάς τους την ευκαιρία να βυθιστούν στον πολιτισμό και τις παραδόσεις της Κύπρου.

Πολιτισμική Προσέγγιση

Η αλληλεπίδραση μεταξύ των τοπικών κατοίκων και των τουριστών είναι ζωτικής σημασίας για την εμπειρία των επισκεπτών.

Φιλοξενία: Οι Κύπριοι είναι γνωστοί για την φιλοξενία τους, πράγμα που ενισχύει την εμπειρία των τουριστών. Είναι σημαντικό για τους κατοίκους να δείχνουν ανοιχτόμυαλη στάση προς τους επισκέπτες, προκειμένου να ενθαρρύνουν τον πολιτιστικό ανταλλαγή.

Εκπαίδευση και Συνείδηση: Είναι σημαντικό για τους τοπικούς κατοίκους να γνωρίζουν τη σημασία του θρησκευτικού τουρισμού για την οικονομία και την πολιτιστική τους κληρονομιά, ώστε να τον υποστηρίζουν και να τον προωθούν.

Πολιτισμικές Ανταλλαγές: Προγράμματα που ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των τουριστών και των τοπικών, όπως εργαστήρια παραδοσιακών τεχνών, πολιτιστικές βραδιές και άλλες εκδηλώσεις, μπορούν να βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων της Κύπρου.

Συνολικά, το πλούτο της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου, σε συνδυασμό με τη φιλοξενία και την προσέγγιση των τοπικών κατοίκων, καθιστούν τη χώρα έναν ελκυστικό προορισμό για τον θρησκευτικό τουρισμό.

4. Technological (Τεχνολογικά)

Αναπτύσσοντας το τεχνολογικό πλαίσιο για την Κύπρο ως προορισμό θρησκευτικού τουρισμού:

Διαδικτυακή Προβολή

Ιστοσελίδες: Η δημιουργία και βελτίωση ειδικευμένων ιστοσελίδων που αναδεικνύουν τα θρησκευτικά αξιοθέατα της Κύπρου, προσφέροντας πληροφορίες, φωτογραφίες, εικονικές περιηγήσεις και κρατήσεις.

Κοινωνικά Δίκτυα: Η ενεργή παρουσία σε πλατφόρμες όπως Instagram, Facebook, Twitter κ.ά. για την προώθηση των θρησκευτικών αξιοθεάτων, διοργάνωση εκδηλώσεων και διαδραστικών συνομιλιών με το κοινό.

Βίντεο & Multimedia: Δημιουργία πολυμέσων και βίντεο για την αναδεικνύουσα προβολή των θρησκευτικών χώρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας.

Ψηφιακές Εφαρμογές

Εφαρμογές Πλοήγησης: Δημιουργία ειδικών εφαρμογών για κινητά τηλέφωνα που οδηγούν τους τουρίστες στα θρησκευτικά αξιοθέατα, προσφέροντας πληροφορίες, ιστορικά στοιχεία και τρόπους πρόσβασης.

Εικονικές Περιηγήσεις & AR: Εφαρμογές που χρησιμοποιούν εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα, προσφέροντας στους επισκέπτες μια βαθύτερη και διαδραστική εμπειρία.

Ειδοποιήσεις & Προσφορές: Χρησιμοποιώντας geofencing και άλλες τεχνολογίες, οι εφαρμογές μπορούν να προσφέρουν ειδοποιήσεις και ειδικές προσφορές στους τουρίστες όταν βρίσκονται κοντά σε ένα θρησκευτικό αξιοθέατο.

Συνολικά, η τεχνολογία προσφέρει στην Κύπρο πολλές δυνατότητες για την προβολή, την προσέλκυση και τη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών στο πλαίσιο του θρησκευτικού τουρισμού.

5. Legal (Νομικά)

Διατάξεις για Τουριστές

Ταξιδιωτικές Βίζες και Εισοδηματικά Έγγραφα: Ανάλογα με την καταγωγή του τουρίστα, υπάρχουν διαφορετικοί κανονισμοί και απαιτήσεις για την είσοδο στη χώρα.

Φόροι και Διεθνείς Συμφωνίες: Φόροι παραμονής σε ξενοδοχεία, τοπικοί φόροι ή οποιεσδήποτε άλλες χρεώσεις που μπορεί να εφαρμόζονται σε τουρίστες.

Ασφαλεία & Υγεία: Κανονισμοί σχετικά με τις ασφαλιστικές καλύψεις τουριστών, απαιτήσεις για εμβολιασμούς, και οδηγίες υγείας.

Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Προστασία και συντήρηση: Νομοθεσία που καθορίζει τις διαδικασίες και τους κανονισμούς για τη συντήρηση των ιστορικών και θρησκευτικών χώρων, διασφαλίζοντας την προστασία τους από φθορά.

Πρόσβαση & Χρήση: Κανονισμοί που περιορίζουν ή ρυθμίζουν την πρόσβαση σε ιστορικούς και θρησκευτικούς χώρους για να προφυλάξουν την ακεραιότητα των χώρων.

Εκπαιδευτικές Καμπάνιες: Ενημέρωση του κοινού και των τουριστών σχετικά με την σημασία της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το νομικό περιβάλλον είναι κρίσιμο για την προστασία των πολιτιστικών και θρησκευτικών πόρων της χώρας, ενώ ταυτόχρονα διευκολύνει την ανάπτυξη του τουρισμού με βιώσιμο και υπεύθυνο τρόπο.

6. Environmental (Περιβαλλοντικά)

Βιώσιμος Τουρισμός

Περιορισμένη Πρόσβαση: Θέσπιση κανονισμών που περιορίζουν τον αριθμό των επισκεπτών σε ευαίσθητες θρησκευτικές περιοχές για την προφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οικολογική Ευαισθητοποίηση: Προώθηση οικολογικών πρακτικών στους τουρίστες, όπως η ανακύκλωση, η εξοικονόμηση νερού και η χρήση οικολογικών μεταφορικών μέσων.

Εκπαίδευση: Οργάνωση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους τουρίστες σχετικά με την σημασία της διατήρησης του περιβάλλοντος.

Φυσικό Περιβάλλον

Προστασία της Χλωρίδας και της Πανίδας: Προσπάθειες για την προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των ζώων που μπορεί να επηρεαστούν από τον τουρισμό.

Φυσικά Πάρκα και Προστατευόμενες Περιοχές: Δημιουργία ή διατήρηση φυσικών πάρκων ή προστατευόμενων περιοχών γύρω από θρησκευτικούς χώρους για να προσφέρουν μια ολοκληρωμένη τουριστική εμπειρία.

Οικοτουρισμός: Ανάπτυξη προγραμμάτων οικοτουρισμού που συνδυάζουν τη θρησκευτική εμπειρία με την ανακάλυψη της φύσης, ενθαρρύνοντας τους επισκέπτες να εκτιμήσουν το φυσικό περιβάλλον.

Η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος είναι κρίσιμη για την προώθηση ενός βιώσιμου
θρησκευτικού τουρισμού στην Κύπρο.

ΑΝΑΛΥΣΗ 5 ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ PORTER

1. Ανταγωνισμός στον Κλάδο:

Υπάρχει έντονος ανταγωνισμός από άλλες χώρες στην περιοχή που προσφέρουν παρόμοιες θρησκευτικές εμπειρίες.

Ενδεχομένως να υπάρχουν και εντός της Κύπρου διαφορετικές περιοχές που ανταγωνίζονται για τους θρησκευτικούς τουρίστες.

2. Πιθανότητα Εισόδου Νέων Ανταγωνιστών:

Η Κύπρος έχει ένα ιδιαίτερο ιστορικό και θρησκευτικό υπόβαθρο, το οποίο δημιουργεί ένα κατώφλι εισόδου για νέους ανταγωνιστές.

Άλλες χώρες πρέπει να επενδύσουν σημαντικά για να αναπτύξουν τουριστικές υποδομές και προώθηση.

3. Απειλή Υποκατάστατων Προϊόντων:

Άλλοι μη θρησκευτικοί τουριστικοί προορισμοί μπορεί να είναι ελκυστικοί για τουρίστες που αναζητούν πολιτιστικές εμπειρίες.

Η Κύπρος πρέπει να διασφαλίζει ότι οι θρησκευτικοί της προορισμοί προσφέρουν μία μοναδική εμπειρία που δεν μπορεί να αντικατασταθεί εύκολα.

4. Δύναμη των Προμηθευτών:

Οι προμηθευτές (π.χ. εταιρείες μεταφορών, ξενοδοχεία) μπορεί να έχουν σημαντική δύναμη, ειδικά εάν υπάρχει περιορισμένη διαθεσιμότητα.

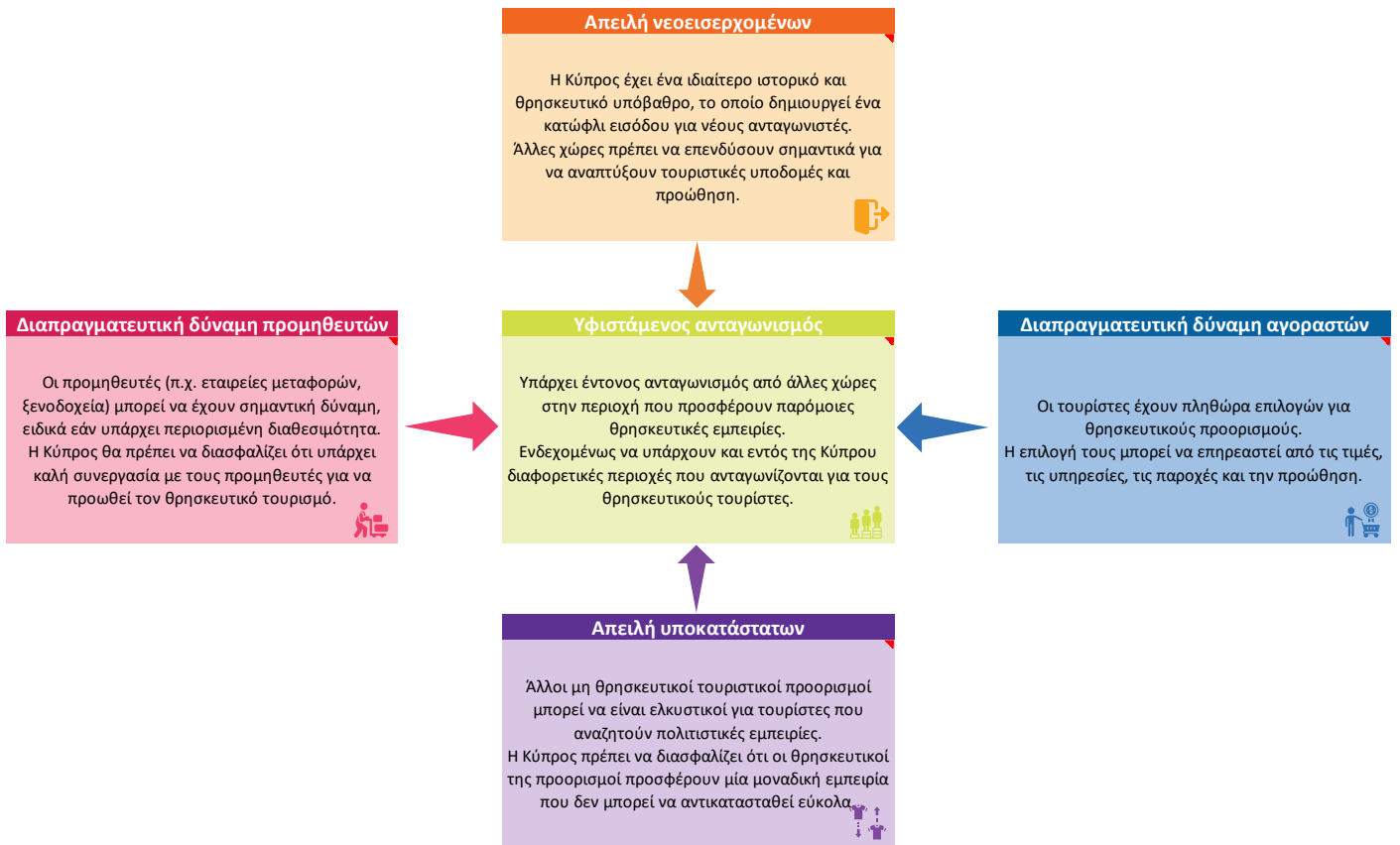
Η Κύπρος θα πρέπει να διασφαλίζει ότι υπάρχει καλή συνεργασία με τους προμηθευτές για να προωθεί τον θρησκευτικό τουρισμό.

5. Δύναμη των Αγοραστών (Τουριστών):

Οι τουρίστες έχουν πληθώρα επιλογών για θρησκευτικούς προορισμούς.

Η επιλογή τους μπορεί να επηρεαστεί από τις τιμές, τις υπηρεσίες, τις παροχές και την προώθηση.

Η Κύπρος πρέπει να λάβει υπόψη αυτές τις δυνάμεις για να διατηρηθεί ανταγωνιστική και να προωθήσει τον θρησκευτικό της τουρισμό με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο.

1. Ανταγωνισμός στον Κλάδο:

Η Κύπρος βρίσκεται σε μια γεωγραφική περιοχή πλούσια σε θρησκευτική ιστορία και πολιτιστική κληρονομιά. Αυτό, ενώ είναι ένα πλεονέκτημα, φέρνει μαζί του και ανταγωνισμό.

Διεθνής Ανταγωνισμός: Χώρες όπως η Ελλάδα, Ισραήλ, Τουρκία, Λίβανος και άλλες στη Μέση Ανατολή προσφέρουν επίσης ισχυρές θρησκευτικές εμπειρίες. Πολλοί τουρίστες που αναζητούν θρησκευτικές διακοπές ίσως εξετάσουν αυτές τις χώρες ως εναλλακτικές επιλογές. Κάθε χώρα έχει τη δική της μοναδικότητα, αλλά για τον τουρίστα που αναζητά πολιτιστική εμπειρία, η επιλογή μπορεί να βασίζεται σε πολλούς παράγοντες, όπως κόστος, διαθεσιμότητα και ασφάλεια.

Εγχώριος Ανταγωνισμός: Εντός της Κύπρου, μπορεί να υπάρχουν διάφορα θρησκευτικά αξιοθέατα που ανταγωνίζονται για την προσοχή των τουριστών. Είτε πρόκειται για διάφορες ιστορικές εκκλησίες, μοναστήρια ή άλλους θρησκευτικούς χώρους, η προσπάθεια να διαφοροποιηθούν μπορεί να είναι απαιτητική. Η προώθηση των μοναδικών χαρακτηριστικών της κάθε περιοχής, η προσβασιμότητα και οι υπηρεσίες που προσφέρονται μπορεί να καθορίσουν ποια αξιοθέατα είναι πιο δημοφιλή.

2. Πιθανότητα Εισόδου Νέων Ανταγωνιστών:

Στον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού, η είσοδος νέων ανταγωνιστών δεν αφορά τόσο νέες χώρες (καθώς οι χώρες δεν μπορούν να "δημιουργηθούν" από το πουθενά) αλλά περισσότερο περιοχές ή πόλεις που αναδεικνύονται ως νέοι προορισμοί θρησκευτικού τουρισμού μέσα σε μια χώρα ή περιοχές που βελτιώνουν την υποδομή και την προσφορά τους στον συγκεκριμένο τομέα.

Υποδομές και Επενδύσεις: Για μια περιοχή να αναδειχθεί ως ένας προορισμός θρησκευτικού τουρισμού, απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές, όπως πρόσβαση, μέσα μεταφοράς, ξενοδοχεία, εστιατόρια, καθώς και στη διατήρηση και προβολή των θρησκευτικών αξιοθεάτων.

Προβολή και Μάρκετινγκ: Ένας νέος προορισμός θα πρέπει να επενδύσει στην προβολή του μέσω διαφημιστικών καμπανιών, συμμετοχής σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις, καθώς και δημιουργίας στρατηγικών εταιρικών σχέσεων με ταξιδιωτικά πρακτορεία και οργανωτές τουριστικών πακέτων.

Πολιτική και Νομοθεσία: Η ευκολία ή οι περιορισμοί που τίθενται από τη νομοθεσία μπορεί να επηρεάσουν την πιθανότητα εισόδου νέων ανταγωνιστών. Για παράδειγμα, η παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, ή η ευελιξία στην έκδοση αδειών μπορεί να καταστήσει μια περιοχή πιο ελκυστική.

Εν κατακλείδι, η πιθανότητα εισόδου νέων ανταγωνιστών στην Κύπρο ως προορισμό για θρησκευτικό τουρισμό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Παρ' όλα αυτά, η σταθερότητα, η προβολή και οι επενδύσεις στην περιοχή μπορούν να διασφαλίσουν μια σταθερή και αναπτυσσόμενη παρουσία στην αγορά του θρησκευτικού τουρισμού.

3. Απειλή Υποκατάστατων Προϊόντων:

Τα υποκατάστατα προϊόντα στον τομέα του τουρισμού αναφέρονται σε εναλλακτικές εμπειρίες ή προορισμούς που μπορεί να επιλέξει ένας τουρίστας αντί για την πρωτότυπη επιλογή του. Στην περίπτωση της Κύπρου ως προορισμού για θρησκευτικό τουρισμό, τα υποκατάστατα μπορεί να περιλαμβάνουν:

Άλλοι Θρησκευτικοί Προορισμοί: Άλλες χώρες ή πόλεις που προσφέρουν παρόμοιες θρησκευτικές εμπειρίες μπορεί να είναι υποκατάστατα της Κύπρου. Για παράδειγμα, η Ιερουσαλήμ, ο Κάμπος του Μέκκα, ή το Βατικανό είναι γνωστοί θρησκευτικοί προορισμοί που μπορούν να αποτελέσουν εναλλακτική επιλογή για τους τουρίστες.

Εικονικές Πόλεις ή Πολιτιστικοί Προορισμοί: Αν και δεν είναι απαραίτητα θρησκευτικοί, μερικές πόλεις όπως η Παρίσι, η Ρώμη ή η Αθήνα μπορούν να αποτελέσουν εναλλακτικές επιλογές λόγω του πολιτιστικού και ιστορικού τους πλούτου.

Ψηφιακές Εμπειρίες: Στην εποχή της τεχνολογίας, οι ψηφιακές εκδοχές θρησκευτικών εμπειριών, όπως εικονικές περιηγήσεις σε ιερούς χώρους ή διαδικτυακά περιηγητικά προγράμματα, μπορεί να προσφέρουν μια εναλλακτική εμπειρία για όσους δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν να ταξιδέψουν.

Εκδηλώσεις ή Φεστιβάλ: Τα διάφορα πολιτιστικά ή θρησκευτικά φεστιβάλ που πραγματοποιούνται σε διάφορες χώρες μπορούν να προσελκύσουν τουρίστες που αναζητούν εναλλακτικές εμπειρίες.

Για να αντιμετωπίσει αυτήν την απειλή, η Κύπρος πρέπει να επενδύσει στην προβολή των μοναδικών της χαρακτηριστικών και να εξασφαλίσει ότι οι επισκέπτες θα έχουν μια ανεπανάληπτη και βαθιά θρησκευτική εμπειρία.

4. Δύναμη των Προμηθευτών:

Στον τομέα του τουρισμού, οι προμηθευτές μπορεί να περιλαμβάνουν διάφορες οντότητες, όπως οι μεταφορικές εταιρείες, τα ξενοδοχεία, τουριστικά γραφεία, προμηθευτές τροφίμων και ποτών, καθώς και οργανώσεις ή ιδιώτες που παρέχουν πρόσβαση σε θρησκευτικούς χώρους.

Ας εξετάσουμε πώς η δύναμη των προμηθευτών μπορεί να επηρεάσει τον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού στην Κύπρο:

Εξαρτησιμότητα από Μεγάλους Προμηθευτές: Εάν υπάρχουν λίγοι μεγάλοι προμηθευτές στην Κύπρο, μπορεί να έχουν τη δύναμη να επηρεάσουν τις τιμές ή τις υπηρεσίες που προσφέρονται, οδηγώντας πιθανώς σε αυξημένο κόστος για τους τουριστικούς φορείς.

Πρόσβαση σε Θρησκευτικούς Χώρους: Οι ιδιοκτήτες ή οι φορείς διαχείρισης θρησκευτικών χώρων μπορεί να έχουν τη δύναμη να περιορίζουν την πρόσβαση ή να επιβάλλουν τέλη εισόδου, επηρεάζοντας την εμπειρία των επισκεπτών.

Συμφωνίες με Μεταφορικές Εταιρείες: Η συνεργασία με αεροπορικές εταιρείες ή λιμενικές αρχές μπορεί να επηρεάσει την προσβασιμότητα της Κύπρου. Εάν αυτοί οι προμηθευτές αυξήσουν τις τιμές τους ή μειώσουν τις υπηρεσίες τους, η Κύπρος μπορεί να γίνει λιγότερο ελκυστικός προορισμός.

Ποιότητα και Διαθεσιμότητα Υπηρεσιών: Η ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν οι προμηθευτές, όπως τα ξενοδοχεία ή τα εστιατόρια, είναι ζωτικής σημασίας για τη συνολική εμπειρία των τουριστών. Εάν οι προμηθευτές δεν μπορούν να πληρούν τα πρότυπα ή τις ανάγκες των επισκεπτών, αυτό μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις για τον τομέα του τουρισμού.

Συνολικά, η ισορροπία της δύναμης μεταξύ των προμηθευτών και των τουριστικών φορέων στην Κύπρο μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα της χώρας ως προορισμού για θρησκευτικό τουρισμό.

5. Δύναμη των Αγοραστών (Τουριστών):

Οι τουρίστες, ως αγοραστές, αποτελούν έναν κρίσιμο παράγοντα στον τομέα του τουρισμού. Η δύναμη και οι προτιμήσεις τους μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις στρατηγικές των τουριστικών φορέων και της προσφοράς των υπηρεσιών.

Πληροφορημένοι Αγοραστές: Με την έκρηξη των ψηφιακών μέσων, οι τουρίστες έχουν πρόσβαση σε περισσότερες πληροφορίες παρά ποτέ. Αξιολογήσεις, κριτικές και διαμοιραζόμενες εμπειρίες μέσω κοινωνικών μέσων ενημέρωσης μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις των αγοραστών.

Ευελιξία στις Επιλογές: Οι τουρίστες έχουν την ικανότητα να επιλέγουν μεταξύ διαφόρων προορισμών, βασιζόμενοι σε τιμές, προσφορές, διαθεσιμότητα και άλλα παράγοντα. Εάν δεν βρίσκουν την Κύπρο ελκυστική ή ανταγωνιστική, μπορούν εύκολα να επιλέξουν έναν άλλο προορισμό.

Προσδοκίες και Ανάγκες: Οι τουρίστες αναζητούν ποιοτικές υπηρεσίες, καλή σχέση ποιότητας-τιμής και μοναδικές εμπειρίες. Αν οι τουριστικοί φορείς της Κύπρου δεν μπορούν να πληρούν αυτές τις προσδοκίες, οι τουρίστες μπορούν να αναζητήσουν αλλού.

Τιμολόγηση: Οι τουρίστες είναι πολύ ευαίσθητοι στις τιμές. Υψηλές τιμές χωρίς αντίστοιχη προστιθέμενη αξία μπορούν να αποθαρρύνουν τους επισκέπτες.

Αναζήτηση Εξατομικευμένων Εμπειριών: Οι σύγχρονοι τουρίστες επιδιώκουν πιο εξατομικευμένες εμπειρίες. Εάν η Κύπρος μπορεί να προσφέρει μοναδικές και προσαρμοσμένες στις προτιμήσεις των τουριστών εμπειρίες, αυτό μπορεί να αυξήσει τη δύναμη των αγοραστών.

Συνολικά, η δύναμη των τουριστών μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τις τακτικές, τις στρατηγικές και τις αποφάσεις των τουριστικών φορέων στην Κύπρο.

Έκθεση Αναφοράς: Αποτελέσματα διαβούλευσης

Όπως προέκυψε μέσα από τις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν το δεύτερο εξάμηνο του 2019, όλοι ανεξαιρέτως οι επίσημοι φορείς που εκπροσωπούν τον κυπριακό τουρισμό και τη βιομηχανία φιλοξενίας της έχουν στην ατζέντα πολύ ψηλά στους στόχους τους την ανάπτυξη και προώθηση του θρησκευτικού Τουρισμού. Αυτό οφείλεται, σύμφωνα με τους εκπροσώπους αυτών, στο γεγονός ότι ο θρησκευτικός και προσκυνηματικός τουρισμός είναι μορφές πολιτιστικού τουρισμού που επηρεάζεται πάντοτε πολύ λιγότερο από δυσμενείς καταστάσεις από οποιοδήποτε άλλο τομέα τουρισμού. Σχεδόν όλοι είχαν επίγνωση του γεγονότος ότι αποτελούν τους πλέον δυναμικούς τομείς της τουριστικής βιομηχανίας.

Ο εκπρόσωποι τόσο του Υφυπουργείου Τουρισμού όσο και της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, έκαναν ενδεικτική αναφορά στην εκτίμηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού ότι 300 εκατ. τουρίστες επισκέπτονται παγκόσμια μνημεία θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς ανά το παγκόσμιο κόσμο ετησίως, το οποίο σύμφωνα με εκτιμήσεις αντιπροσωπεύουν το ένα τέταρτο (25%) του συνόλου των διεθνής τουριστική κίνησης. Όπως, επίσης, ότι κάθε χρόνο καταγράφονται 600 εκατ. εθνικά και διεθνή ταξίδια για σκοπούς θρησκευτικού τουρισμού. Όταν ζητήθηκαν από όλους τους φορείς που πραγματοποιήθηκε μια διαβούλευση αν έχουν σχετικά στατιστικά ή άλλου είδους επίσημα στοιχεία που να αφορούν στον θρησκευτικό και προσκυνηματικό τουρισμό της Κύπρου, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχουν αντίστοιχα στατιστικά ή άλλους είδους στοιχεία. Κατά κοινή ομολογία όλων των συμμετεχόντων η Κύπρος ως προορισμός είναι προικισμένη με ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο, και ως εκ τούτου ο συνδυασμός της φύσης με την πλούσια πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά των θρησκευτικών τόπων λατρείας (εκκλησιαστικών ναών και μοναστηριών). Αλλά και την αντίστοιχη πλούσια άυλη θρησκευτική πολιτιστική κληρονομιά (μεγάλος όγκος θρησκευτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων που μπορούν να προσελκύσει μεγάλο αριθμό εν δυνάμει τουριστών ή/και προσκυνητών), μπορούν να προσφέρουν τεράστιες δυνατότητες για την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Πέρα από τα αναγνωρισμένα μνημεία παγκόσμιας αρχαιολογικής κληρονομιάς, η Κύπρος διατηρεί και έντεκα θρησκευτικά μνημεία στην περιοχή του Τροόδους που εντάσσονται στον κατάλογο παγκόσμιας κληρονομιάς UNESCO.

Σε ερώτηση που αφορούσε κατά πόσο είναι εφικτός και υλοποιήσιμος ο κύριος στόχος του Έργου Re-Cult,¹³ καταγράφηκε ότι κάτι τέτοιο είναι συνάρτηση οριζόντιων δράσεων με την

---

¹³ Η προώθηση, προβολή και από κοινού ανάδειξη της θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη συντονισμένου και κοινού σχεδιασμού δράσεων και εφαρμογών προώθησης και ανάδειξης της θρησκευτικής πολιτιστικής

εμπλοκή όλων των εμπλεκομένων φορέων. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να είναι συντονισμένες και θα πρέπει να είναι κάτω από ένα ενιαίο όραμα. Την ίδια στιγμή το έργο αυτό μπορεί να λειτουργήσει καθοδηγητικά όλων των εμπλεκομένων φορέων στη κατεύθυνση της δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος μέσα από την ανάδειξη της υλικής και άυλης θρησκευτικής πολιτισμικής κληρονομιάς της Κύπρου που θα απευθύνεται ντόπιους και ξένους (προσκυνητές και μη), μέσα από θρησκευτικές – Προσκυνηματικές περιηγήσεις και πολιτισμικά «οδοιπορικά», στους δρόμους που χάραξαν θρησκείες, λαοί και πολιτισμοί κατά τη μακραίωνη ιστορία της Κύπρου. Ο ΣΤΕΚ ανέφερε συγκεκριμένα ότι μέσα από το έργο θα πρέπει να αναδειχθεί η συμπληρωματικότητα που μπορεί να προσφέρει ο θρησκευτικός και προσκυνηματικός τουρισμός στο κυρίαρχο τουριστικό μοντέλο. Κατά αυτόν τρόπο αναμένεται να επιτευχθεί η επέκταση της τουριστικής περιόδου αλλά και η αύξηση της επισκεψιμότητας στη διασυνοριακή περιοχή. Ο ΣΤΕΚ θα συνδράμει ως Φορέας – εκπρόσωπος των επαγγελματιών του Τουρισμού στην Κύπρο και θα εμπλακεί κυρίως στο κομμάτι της ανάπτυξης των επαγγελματικών δεξιοτήτων.

Σε ερώτηση που απευθύνθηκε στους εκπροσώπους των φορέων κατά πόσο η ψηφιακή καταλογογράφηση, που θα συνοδεύεται από μια εφαρμογή περιήγησης με χάρτες και χρονολόγια, όπως η ψηφιακή ανάκτηση αντικειμένων και μνημείων θρησκευτικής πολιτισμικής κληρονομιάς, θα ενισχύσει την ελκυστικότητα του τουριστικού προϊόντος θρησκευτικού ενδιαφέροντος σχεδόν όλοι ανέφεραν ότι πέρα της προστασίας αυτής της κληρονομιάς θα ενισχύεται η ανάδειξη της.

Τέλος, όπως αναφέρθηκε από τον εκπρόσωπο του Υφυπουργείου Τουρισμού μεγάλη σημασία έχει η διεθνή διασύνδεση του θρησκευτικού τουριστικού προϊόντος της Κύπρου μέσα από διασυνοριακές θρησκευτικές διαδρομές όπως είναι το ευρωπαϊκό μονοπάτι E4, που εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μονοπατιών μεγάλου μήκους ή αντίστοιχα τους δρόμους του Απόστόλου Παύλου.

Συμπεράσματα – Γενικές Παρατηρήσεις

Λαμβάνοντας υπόψη την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, τα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT, καθώς και τα αποτελέσματα της διαβούλευσης ο κύριος στόχος του Στρατηγικού Σχεδιασμού για την ανάπτυξη και θεσμική ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού Κύπρου είναι να καταστεί η Κύπρος ένας ελκυστικός προορισμός διατηρώντας υψηλά επίπεδα ποιότητας. Με τον τουρισμό να συνεισφέρει εντονότερα στο ΑΕΠ της χώρας, δημιουργώντας υψηλής ποιότητας θέσεις εργασίας, πάντοτε στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης.

Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να τοποθετήσει την Κύπρο στον παγκόσμιο χάρτη του Θρησκευτικού και Προσκυνηματικού τουρισμού, αξιοποιώντας τον μεγάλο θρησκευτικό πολιτιστικό απόθεμα που διαθέτει. Για το λόγο αυτό θα πρέπει η στρατηγική να συνεισφέρει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, συμβάλλοντας στη συρρίκνωση του φαινομένου της εποχικότητας που μαστίζει τον Κυπριακό Τουρισμό. Μέσω στοχευμένων θρησκευτικών βιωματικών εμπειριών, της αξιοποίησης των τοπικών προϊόντων και της προστασίας και ανάδειξης της θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς (υλικής και άυλης).

Ο θρησκευτικός και προσκυνηματικός τουρισμός στη Κύπρο είναι σε θέση να προσφέρει στη μεταστροφή του κυπριακού τουριστικού προϊόντος συμβάλλοντας στην μέσω των ήπιων και φιλικών -προς το περιβάλλον αλλά και στη κοινωνία δράσεων- που τον χαρακτηρίζει. Από τη φύση του είναι σε θέση να εμπλέξει όλους τους φορείς της τοπικής κοινωνίας καθότι αυτή είναι το σώμα της.

Τέλος, ο Στρατηγικός Σχεδιασμός θα πρέπει να αναδεικνύει ένα αναπτυξιακό πρότυπο που θα εμπλουτίζει το τουριστικό προϊόν και να λειτουργεί συμπληρωματικά είτε στο κυρίαρχο μοντέλο που είναι ο ήλιος και η θάλασσα είτε με άλλες εναλλακτικές μορφές

θα πρέπει αναβάθμιση και εμπλουτισμός του Κυπριακού Τουρισμού για να διευρύνουμε τις μορφές τουρισμού σε συνδυασμό με την και σε εναλλακτικό τουρισμό, όπως ο τουρισμός της υπαίθρου, ο αγροτουρισμός, ο περιπατικός τουρισμός, ο ποδηλατικός και ο πολιτιστικός κοκ.